

מסרים והצעות לפעולה ברשויות המקומיות,
ביום הבינלאומי ללא עישון ולקראתו

עובדות, רעיונות והצעות מעשיות
2021

עמוד	נושא
3	מטרות היום הבינלאומי ללא עישון לשנת 2021
3	דרכי פעולה (של הקואליציה למניעת עישון)
4	מה השתנה בשנים האחרונות בתחום המאבק בעישון בישראל?
5	מניפולציות של חברות מוצרי העישון
5	הרגלי העישון בישראל
6	על גמילה מעישון בישראל
8	מה אפשר לעשות ברשויות המקומיות לציון היום הבינלאומי ללא עישון?
8	קמפיינים
9	פעילויות במערכת החינוך
10	הצעות לפעילויות כלל עירוניות
11	פעילות הקשורה לחוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון
11	פעילויות הקשורות לחוק למניעת עישון במקומות ציבוריים
12	במי אפשר להיעזר
13	רשויות הבוחרות להתחיל במהלך לקראת הטמעת "עיר נקייה מעישון"
נספחים:	
15	נספח 1 – חוקים חדשים, תקנות וצווים בתחום מניעת העישון
17	נספח 2 - הוראות רישוי עסקים לחנות לממכר מוצרי טבק ועישון
18	נספח 3 - דוגמא לאמנת "עיר נקייה מעישון"
19	נספח 4 – מדדי הערכה לעיר נקייה מעישון
22	נספח 5 – שאלון הרגלי עישון
23	נספח 6 - תהליך גמילה מעישון לעובדי העירייה

לקראת היום הבינלאומי ללא עישון 31.5.21

מידי שנה מציינים ברחבי העולם את ה-31 במאי כ-"יום הבינלאומי ללא עישון" אשר מטרתו להעלות את המודעות לנזקי העישון וחשיבות ההימנעות והגמילה מעישון. בכל שנה קובע ארגון הבריאות העולמי נושא מרכזי בהקשר לסיכון שבעישון.

המוקד של היום הבינלאומי ללא עישון השנה הוא **"התחייבות להפסיק"**.

הפעילות ביום זה מיועדת לסייע ל-100 מיליון אנשים ברחבי העולם בניסיונות הגמילה שלהם. הוא יסייע ביצירת סביבות שתורמות לגמילה מעישון באמצעות¹:

- סגור למדיניות ברורה לגמילה מעישון
  - שיפור הנגישות לשירותי גמילה
  - העלאת המודעות למניפולציות של חברות מוצרי העישון
  - העצמת המעשנים לבצע ניסיונות מוצלחים של גמילה באמצעות היוזמה של "הפסק וזכה".
- מגפת הקורונה הביאה מיליוני מעשנים לרצות להיגמל. אולם, תהליך הגמילה מאתגר בעיקר לנוכח הלחצים החברתיים והכלכליים שיצרה המגיפה.

דרכי פעולה:

הקואליציה למניעת עישון, הממשיכה את פעילותה גם השנה, פועלת בשני מישורים עיקריים לציון היום הבינלאומי ללא עישון:

1. קיום פעילות ברשויות המקומיות במהלך השבוע המתחיל ב-30 במאי 2021.
2. קיום כנס וירטואלי ביום 31.5.21 שיוקדש לנושא: "בוחרים להשתחרר מעישון – משנים נורמה חברתית"

במשרד החינוך יתקיים כנס מקוון ב- 2.6.2021 (יום רביעי) לציון היום הבינלאומי ללא עישון. ביום זה תתקיים תחרות בין בתי ספר נבחרים לתוכניות מניעת עישון. בתי ספר יציגו תוכניות מותאמת לשנת הקורונה ויציגו תוצרים מקוונים – סרטונים או כרזות. התחרות ע"ש ד"ר מרקוס תתקיים בשיתוף עם הליגה למחלות ריאה והאגודה למלחמה בסרטן.

במסמך שלהלן תמצאו עובדות שיתמכו במסרים המרכזיים, הצעות לפעולה ברשות המקומית וקישורים לגורמים מסייעים. הפעילות יכולה להיות במסגרות עירוניות שונות או כחלק מתהליך לקראת אימוץ מדיניות עירונית כוללת של "עיר נקייה מעישון".

---

¹ <https://www.euro.who.int/en/media-centre/events/events/2021/05/world-no-tobacco-day-2021-commit-to-quit>

מה השתנה בשנים האחרונות בתחום המאבק בעישון בישראל?

1. **חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון** - במהלך 2018 דנה הכנסת בתיקון לחוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון. החוק אושר ב-31.12.2018 ונכנס לתוקף ב-8.1.2019. במסגרת התיקונים לחוק איסור פרסומת נכללו הגדרת סיגריות אלקטרוניות כמוצר עישון, איסור פרסום (למעט החרגת העיתונות המודפסת), חובת חפיסות אחידות ואיסור הצגה בחנויות. פרוט בנספח 1.

2. **רישוי עסקים לממכר מוצרי טבק ועישון** - החל מ-1.1.2021, המפרט האחיד לרישוי עסקים למכירת מוצרי עישון כולל גם את ממכר הסיגריות האלקטרוניות לצד מוצרי הטבק, ומתייחס לאיסור הפרסום ואיסור הצגת המוצרים למכירה, כמו גם חובות השילוט, כפי שמחייב החוק לאיסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון. כעת, רישיון העסק המוענק לעסקים השונים נסמך לחלוטין על הוראות החוקים שפורטו לעיל.

לפירוט לגבי מפרט אחיד לרישוי עסקים למכירת מוצרי עישון – ראו [כאן](#) ובנספח 1.

3. **מיסוי מוצרי עישון** – במרץ 2018 נכנס לתוקף צו מיסוי לסיגריות ה-IQOS המוגדרת כעת כמוצר טבק לכל דבר ועניין, והמס עליה דומה למס על הסיגריות, ובפברואר 2019 השווה המס על הטבק לגלגול למס על הסיגריות.

4. **צו איסור עישון במקומות ציבוריים** – הצו עודכן בספטמבר 2018, וכולל כעת איסור עישון באירועים בהשתתפות 50 איש ומעלה, איסור עישון בגני שעשועים ובגני חיות, ועוד. בינואר 2019 הורחב הצו לכלל מוצרי העישון (כולל סיגריה אלקטרונית). פרוט בנספח 1.

5. **עדכון סל התרופות בנוגע למענים לגמילה ופתיחת קו טלפוני לאומי** - משנת 2010, סל הבריאות הממלכתי כולל בתוכו סבסוד ניכר לתרופות מרשם לגמילה מעישון, בתנאי שהמטופל משתתף בסדנה לגמילה מעישון. בפועל כלל קופות החולים מציעות סדנאות קבוצתיות לגמילה מעישון הניתנות חינם, משולבות לפי בחירת המטופל עם טיפול תרופתי מסובסד. מטופל שעקב תופעות לוואי או התוויות נגד לא יכול לקבל טיפול בתרופות המרשם היה זכאי לסבסוד תחליפי ניקוטין במקום תרופות המרשם לגמילה. בינואר 2019 בוצעו 2 עדכונים חשובים בסל הבריאות שמרחיבים את המענה למעשנים המעוניינים להיגמל:

א. תחליפי הניקוטין הוגדרו כטיפול קו ראשון בדומה לתרופות מרשם. שינוי זה מאפשר למטופל לבחור יחד עם הרופא שלו את הטיפול התרופתי המתאים ביותר עבורו ולקבל אותו בסבסוד.

ב. התרחבו אפשרויות התמיכה שמעניקות את הסבסוד לקבלת הטיפול התרופתי, ובפועל כל קופה יכולה להחליט איזה אמצעי תמיכה נוספים, מעבר לסדנאות הקבוצתיות, היא מאפשרת למטופלים שלה, לדוגמא ייעוץ טלפוני אחד על אחד, ליווי ותמיכה באמצעות רופא המשפחה ו/או סדנאות דיגיטליות. כלל אמצעים אלו ניתנים חינם בשילוב עם טיפול תרופתי מסובסד, לפי בחירת המטופל.

יש לציין כי בינואר 2020 נפתח גם קו טלפון לאומי לגמילה מעישון, הזמין לכלל אזרחי מדינת ישראל, בחינם, ומעניק סדרה של מפגשי ייעוץ טלפונים לגמילה מעישון. ניתן לפנות לקו הטלפוני ישירות במספר *6800 ללא צורך בהפניה. הייעוץ באמצעות הקו מקנה אף הוא זכאות לסבסוד טיפול תרופתי לגמילה מעישון במידה והמטופל בוחר בכך.

מניפולציות של חברות מוצרי העישון

במשך עשרות שנים אימצה תעשיית הטבק באופן מכוון אסטרטגיה מניפולטיבית, אגרסיבית וממומנת היטב, כדי למשוך בני נוער למוצרי טבק וניקוטין. מסמכים פנימיים של חברות הטבק חושפים את היקף דרכי הפעולה הערמומיות והמחושבות במטרה למשוך דור חדש של מעשנים. התעשייה פעלה בכל כוחה על מנת להחליף את המיליונים שמתים בכל שנה ממחלות שנגרמות משימוש במוצרי טבק, בלקוחות חדשים – בני נוער. עקב מעלליהן, חויבו חברות הסיגריות לשלם למערכות הבריאות של מדינות ארה"ב פיצוי בסך 246 מיליארד דולר. האגודה למלחמה בסרטן הכינה מצגת מצולמת בנושא: <https://youtu.be/uk3tGRcf0>

הרגלי עישון בישראל²

- בקרב בני 21 ומעלה, שיעור הגברים המעשנים ב-2019 היה 25.3% ושיעור הנשים המעשנות 15.0% - גבוה מהממוצע הכולל במדינות החברות בארגון ה-OECD.
- שיעור העישון הגבוה ביותר בישראל נמצא בקרב גברים ערבים (35.5%).
- שיעור העישון הנמוך ביותר נצפה בקרב נשים ערביות (10.7%).
- מנתוני סקר HBSC 2018-2019 אחוז התלמידים המדווחים על התנסות בעישון סיגריות אי פעם במהלך חייהם (כ-15%) נמוך בהשוואה לאחוז התלמידים המדווחים על התנסות בעישון נרגילה פעם במהלך חייהם (כ-25%).
- בנים מדווחים בשיעור גבוה יותר באופן משמעותי מבנות הן על עישון סיגריות והן על עישון נרגילות, בכל שכבות הגיל ובשני המגזרים.
- עישון סיגריות ונרגילה שכיח יותר במגזר הערבי לעומת המגזר היהודי.

² דוח שר הבריאות על העישון בישראל, 2019, https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/smoking_2019.pdf

▪ יותר מרבע מבני הנוער השתמשו בסיגריה אלקטרונית, עבור שיטת מהם הסיגריה האלקטרונית היתה התנסות העישון הראשונה שלהם, לעיתים כבר בגיל 12, כשהתפיסה שסיגריה אלקטרונית "פחות מזיקה" מהווה את המניע המרכזי לשימוש.

גיל ההתבגרות הוא גיל פגיע לתחילת עישון. מאפייני גיל ההתבגרות הקשורים בעישון: סקרנות מוגברת, גם רגשית וגם אינטלקטואלית, השפעת קבוצת השווים, הרצון להיות שייך ומקובל, חיפוש אחר תחושת כיף, הרצון למרוד במבוגרים ולהוכיח עצמאות וחיפוש אחר ריגושים. ההתמכרות לניקוטין מהירה הרבה יותר בגיל צעיר ולאחר מספר התנסויות מועט בעישון.

על גמילה מעישון בישראל³

ההתמכרות לסיגריה מורכבת מהתמכרות התנהגותית ומהתמכרות גופנית לניקוטין, מומלץ לשלב בין תמיכה התנהגותית (בסדנה, בטלפון, או בייעוץ אישי), לבין טיפול תרופתי (תרופות מרשם וללא מרשם).

מחקרים הראו כי תמיכה התנהגותית המשולבת עם טיפול תרופתי היא הדרך היעילה ביותר לגמילה מוצלחת מעישון, ובעלת שיעורי ההצלחה הגבוהים ביותר לאחר שנה. למרות זאת, רובם המכריע של הנגמלים (כ-75%) הפסיקו לעשן ללא התערבות טיפולית כלשהי. שיעור ההצלחה של גמילה מעישון ללא התערבות טיפולית הינו נמוך מאוד ועומד על 3-5% בלבד.

בינואר 2010 הוכנסו תרופות לגמילה מעישון לסל הבריאות. התרופות מסובסדות, לנגמלים הנעזרים באמצעי תמיכה התנהגותיים הניתנים ללא כל תשלום באמצעות קופות החולים כגון סדנאות לגמילה מעישון, תמיכה דרך הטלפון או ליווי על ידי הרופא משפחה.

סדנה לגמילה מעישון בקופת החולים

בסדנה לומדים המשתתפים, הנמצאים בקבוצה תומכת, להתמודד עם הפיתויים, לשבור את ההרגלים הישנים, וכך להפסיק לעשן אחת ולתמיד. הסדנה כוללת 8 מפגשים אחת לשבוע, כאשר כל מפגש נמשך כשעה וחצי.

המנחה מלווה את המשתתפים בתהליך הגמילה מעישון, ובודק עימם את הצורך בשימוש בטיפול תרופתי, הכולל תרופות מרשם או תחליפי ניקוטין (ללא מרשם).

סדנה לגמילה מעישון היא פעילות קבוצתית המקנה כלים לאנשים המעוניינים להיגמל מעישון, בהנחיית יועץ מומחה לגמילה מעישון.

³ מתוך האתר של האגודה למלחמה בסרטן

סדנאות הגמילה מעישון כלולות בסל הבריאות ומוצעות ללא תשלום בכל קופות החולים. שיעורי ההצלחה בגמילה מעישון בסדנאות אלו גבוהים מאוד.

קופות החולים מפעילות, במידת הצורך, סדנאות לאוכלוסיות ייעודיות, כגון סדנאות בשפות ערבית ורוסית, סדנאות המיועדות למגזר הדתי ועוד. בשנה האחרונה התקיימו סדנאות מקוונות לגמילה מעישון. למידע נוסף פנה לקופת החולים שלך או לרופא המשפחה.

גמילה מעישון בליווי רופא המשפחה

חלק מהקופות מאפשרות סבסוד של הטיפול התרופתי גם בליווי תומך של רופא המשפחה. השירות ניתן למבוטחי הקופה ללא תשלום, באמצעות פנייה לרופא המשפחה.

גמילה מעישון באמצעות הטלפון

חלק מהקופות מציעות שירות תמיכה וסיוע לנגמלים מעישון באמצעות הטלפון. השירות ניתן למבוטחי הקופה ללא תשלום, ובמסגרתו מלווה יועץ לגמילה מעישון את המשתתף, בשיחות טלפוניות קבועות. המשתתפים בייעוץ הטלפוני זכאים לסבסוד טיפול תרופתי לגמילה מעישון. יש לקבל הפנייה מרופא המשפחה לייעוץ הטלפוני.

המוקד הטלפוני לגמילה מעישון של משרד הבריאות, מאפשר לכל מעשן לפנות, בחינם, וללא צורך בהפניה, ולקבל סיוע מקצועי הנפרס על פני שישה שבועות.

מוקד משרד הבריאות: *6800

מוקדי המידע של קופות החולים:

שירותי בריאות כללית: *2700

מכבי שירותי בריאות: *3555

קופת חולים מאוחדת: *3833

שירותי בריאות לאומית: 1-700-507-507

מומלץ להפנות את תשומת לב המעשנים לקיומה של קהילת גמילה מעישון ב"כמוני" מבית מכון גרטנר. בקהילה מידע, מקצועי, אמין ומפורט, בכל הנוגע לעישון והפסקת עישון. יש אפשרות לתמיכה חברתית ומקצועית בתהליך הגמילה. את הקהילה מנהלות ד"ר יעל בר זאב ונילי בראון. קישור לקהילת כמוני: <https://bit.ly/2AxxRM6>

מה אפשר לעשות ברשויות המקומיות לציון היום הבינלאומי ללא עישון?

קמפיילים

- לבני נוער – "[את הג'יני הזה לא כדאי לך לפגוש](#)" סרטון של האגודה למלחמה בסרטן עם משרד הפרסום ציבלין (טל מוסרי בתפקיד הג'יני), לצפייה ביוטיוב.
- לבני נוער – "[לא רוצה להיות יתום](#)", תלמידי מגמת ניו-מדיה ופרסום באורט כפר-סבא יצרו סרטון דוקו המתעד את שלבי הגמילה מעישון של אמו של חברם לספסל הלימודים, בשיתוף המיזם למיגור העישון, לצפייה ביוטיוב.
- לבני נוער – העברת המסר על הסכנות בשימוש בנרגילה "[Poison](#)" סרטון של האגודה למלחמה בסרטן עם משרד הפרסום ציבלין, לצפייה ביוטיוב.
- לבני נוער – העברת מסר על הסכנות בשימוש בסיגריות אלקטרוניות "[הארנב של האגודה למלחמה בסרטן](#)" עם משרד הפרסום ציבלין, לצפייה ביוטיוב.
- לבני נוער – "[על טעם ועל ריח](#)" סרטון של מגמת ניו מדיה ופרסום, אורט שפירא כפר סבא והמיזם למיגור העישון, לצפייה ביוטיוב.
- למבוגרים – "[מי שמעשן מאחורי, מלפני ומצדדי מסכן את חייו](#)" סרטון של האגודה למלחמה בסרטן עם משרד הפרסום גיתם, לצפייה ביוטיוב.
- להורים לבני נוער – "[חוק חדש לדור חדש](#)" - כיצד למנוע מניפולציות בפרסום מוצרי עישון לבני הנוער. סרטון של המיזם למיגור העישון, לצפייה ביוטיוב.
- קמפיין ההסתדרות הרפואית "[מי שמעשן לידי הורג אותי](#)"
- קמפיין שיווק חברתי של החברה הרפואית למניעה ולגמילה מעישון בהר"י, לעידוד מעשנים להשתמש בשרותי הגמילה מעישון שבסל הבריאות. הקמפיין יעביר את המסר שאפשר להפסיק לעשן, שקיים שירות לגמילה חינוך זמין במסגרת סל הבריאות ושהוא ניתן על ידי יועץ גמילה מעישון שהוא איש מקצוע מומחה בתחום. הקמפיין יכלול סרטונים של עדויות נגמלים ויועצי גמילה ממקצועות הבריאות השונים אשר יופצו בפייסבוק כמו גם דף נחיתה עם הפרטים לדרכי הפניה לקבלת השירותים בקופות ובמוקד הטלפוני הארצי. הקמפיין נמצא כעת בשלבי פיתוח סופיים ומתוכנן לעלות לאוויר לקראת היום הבינלאומי ללא עישון. לפרטים נוספים ניתן לפנות למאיה רודנאי mrodnay@gmail.com
- לכולם – קמפיין "אל תדביקו את עצמכם במגפה" בשלוש השפות – [ערבית](#), [עברית](#), [אנגלית](#). קמפיין של משרד הפרסום סאצ'י עבור המיזם למיגור העישון, לצפייה ביוטיוב.
- לקראת היום הבינלאומי ללא עישון, במהלך חודש מאי, יועלו לאתר האגודה למלחמה בסרטן תשדירים נוספים בערבית www.cancer.org.il

לקראת היום הבינלאומי ללא עישון, הכינה האגודה למלחמה בסרטן, כרזה עבור העיריות לשימוש בדיגיטל או בפרסומי חוצות. על גבי הכרזה ניתן להוסיף את לוגו העירייה. לקבלת קובץ פתוח ולפרטים נוספים ניתן לפנות ליו"ר סניף המקומי של האגודה למלחמה בסרטן או אל דנה פרוסט בדוא"ל - danaf@cancer.org.il

ניתן להזמין מהאגודה למלחמה בסרטן מגוון חומרי הסברה (עלונים, כרזות, מדבקות ועוד) ללא תשלום. קישור להזמנת החומרים: <https://www.cancer.org.il/catalog/>

עובדות, מיתוסים וכל האמת בפנים על נזקי העישון - לקראת היום הבינלאומי למאבק בעישון, האגודה למלחמה בסרטן מציעה לכם **הרצאת העשרה מרתקת, ללא תשלום** בנושא נזקי עישון, סיגריות אלקטרוניות ונרגילות. ההרצאה כוללת הפרכת מיתוסים, חשיפת עובדות וכל האמת מאחורי מנגנון ההסתרה של חברות הטבק. קישור להזמנת הרצאות: <https://www.cancer.org.il/template/default.aspx?PageId=12338>

פעילויות במערכת החינוך

לקראת היום ללא עישון מומלץ לבתיה"ס לקיים פעילויות אשר תוקדשנה לנושא מניעת עישון ותתייחסנה לבירור עמדות של התלמידים לגבי העישון, מידע על נזקי העישון בדגש על השפעות העישון בתקופת הקורונה ודרכי התמודדות במצבים חברתיים במטרה להשפיע לבחור לא לעשן.

פעילויות אלה הן כחלק מעבודת מניעה מתמשכת לאורך השנה במסגרת שיעורי כישורי חיים.

ניתן לקיים פעילויות הסברה והדרכה לתלמידים בתאום עם מפקחים, מדריכים ויועצים
חינוכיים ו/מבסי"ם.

בבתי ספר בהם פועלים "עמיתים ומשפיעים" ניתן לחבור לפעילות עמיתים, בתאום עם יועץ
ביה"ס או מב"ס בשיתוף המדריך המחוזי של שפ"י במשרד החינוך.

לקראת היום הבינלאומי ללא עישון, במהלך חודש מאי, יועלו לאתר 'שפינט' פעילויות עדכניות
ביניהם חדר בריחה: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/shefi>

הצעות לפעילויות כלל עירוניות:

☀ מומלץ להשתמש בכרזה שמופיעה בדף השער של חוברת זו – ליצור ממנה שלטי רחוב,
שלטים להצבה במוסדות הרשות המקומית, בתי הספר והמרכזים הקהילתיים,
באצטדיונים, עם מיתוג 'ב.....' (שם העיר) בוחרים להשתחרר מעישון'.

☀ כדאי להשמיע ג'ינגל אחיד בהמתנה למוקד העירוני בכל הערים בהם תתקיים פעילות
באותו היום / שבוע / חודש.

☀ ניתן להעלות תשדירים בנושא מניעת עישון / מאבק בעישון לאתר העירייה ולהפיצם
בדרכים שונות: <http://www.cancer.org.il/template/default.aspx?PagelId=6913>

☀ ניתן לקיים צעדה בעיר/בישוב, או הפנינג, שתהיה בשיתוף ילדי בתי הספר, צוות ההוראה
וההורים, קבוצות ספורט וכד' כדי לעורר מודעות לנושא. ניתן גם לשלב את עובדי העירייה
בצעדה או בפעילות שתבחר. **חשוב שתהיה נראות לפעילות - כדאי שיהיה ליווי של כתב
מקומי וצלם לצורך פרסום במדיה האלקטרונית ובמקומונים.**

☀ בתיאום עם קופות החולים, בכל רשות מקומית, ניתן לתכנן פעילות מקצועית משותפת
במסגרת השבוע ללא עישון, לעידוד גמילה מעישון.

☀ רצוי לגייס את מועצת הנוער העירונית ותנועות הנוער לעסוק בנושא. אפשר להציב
עמדות הסברה בבתי הספר ובמרכזים הקהילתיים בהובלת התלמידים.

☀ הרצאות לקבוצות אוכלוסייה שונות:

- להורים - על גיל ההתבגרות ותחילת עישון, והדרכים להפסקת עישון בקרב בני נוער.
- מפגש קהילתי עם מועדוני גיל הזהב בנושא נזקי עישון, עישון כפוי ועישון יד שלישית.

☀ חלוקת פליירים למעשנים במסעדות ופאבים עם מידע על אפשרויות גמילה.

☀ מומלץ לקיים תחרות מיצגים בין בתי הספר בעיר. מוצע להציע לבתי הספר להכין עם
התלמידים מיצגים בנושא מניפולציות חברות הטבק על בני נוער.

☀ דוגמא לקמפיין שעשוי להשפיע על צעירים – תחשיב כלכלי של מניעת עישון. מחיר חפיסת סיגריות 34 ₪. המעשן קופסא ליום מוציא 12,410 ₪ לשנה – יכול לכסות חופשה בחו"ל.

☀ חלוקת תווי "עסק נקי מעישון" – לעסקים שמקפידים על חוקי העישון השונים – הגבלות עישון בפועל, הגבלות מכירה לקטינים וחוק איסור פרסום.

☀ לקראת היום הבינלאומי ללא עישון, ניתן לקיים יום הדרכה לפקחים להכרת החוקים וקבלת כלים לאכיפה ידידותית. ביום זה הפקחים העירוניים יגבירו את הפיקוח במקומות הציבוריים בהם אסור לעשן, אך במקום דו"ח יתנו פרח/"לב".

פעילות הקשורה לחוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון

כדי לסייע לרשות המקומית ולאגפי רישוי עסקים והפיקוח העירוני בפיקוח על יישום החוק בחנויות המקומיות, ניתן להפיץ לכל בעלי העסקים הרלוונטיים עלון המסביר את עיקרי משמעות החוק עבור מגוון מקומות ממכר מוצרי טבק ועישון (נספח 2). לקבלת קובץ פתוח ולפרטים נוספים ניתן לפנות למיזם למיגור העישון, במייל: info@smokefree.org.il.

פעילויות הקשורות לחוק למניעת עישון במקומות ציבוריים

כדי לסייע לרשות המקומית ולאגפי הפיקוח ברשויות המקומיות בתהליך של הכשרת מפקחים לאכיפת החוק ולשיפור הידע והיכולת של המפקחים שכבר פועלים לאכיפת החוק, גובשה במשרד הבריאות הצעה לתוכנית הכשרה בת חצי יום, ובסיומה תינתן תעודה, מטעם הרשות, לכל משתתף. ראש הרשות המקומית יכול להסמיך את המשתתפים ביום ההכשרה כמפקחים לאכיפת החוק למניעת העישון.

תכנית ההכשרה של הפקחים תכלול מידע בנושא העישון בישראל והתוכנית הלאומית לצמצום העישון ונזקיו, תמונת מצב על אכיפת החוק למניעת העישון בישראל, היבטים וסוגיות משפטיות באכיפת החוק למניעת העישון, טכניקות לטיפול בהתנגדויות (תמורת תשלום).

מומלץ לתאם את ההשתלמות עם המפע"ם (מערכת מרכזי הדרכה ופיתוח בשלטון המקומי) או עם רשת ערים בריאות או עם הגורמים הרלוונטיים במרכז השלטון המקומי, על מנת להעשיר את יום ההשתלמות בתכנים מתאימים נוספים. מומלץ להכשיר ולהסמיך את כלל הפקחים העירוניים גם לתחום של מניעת עישון.

עם זאת, חשוב להדגיש כי אין חובה לקיים תכנית הכשרה זו על מנת להסמיך את הפקחים לתחום זה.

ניתן לפנות למשרד הבריאות לבירור סמכות הרשות המקומית לאכיפה אל:

מר אפי שפר, האגף לפיקוח ואכיפה, משרד הבריאות, Efi.Shefer@moh.health.gov.il

פרטים על האגף לאכיפה ופיקוח במשרד הבריאות ניתן למצוא בקישור:

<https://bit.ly/2P54Gng>

במי אפשר להיעזר:

האגודה למלחמה בסרטן – באמצעות הרכזים האזוריים שבטבלה:

מחוז	שם אשת הקשר	טלפון	דוא"ל
צפון-הקריות, הגולן, מטולה עד חדרה ובקעת הירדן	תמר פינקלשטיין	04-8511712	ica-tzafon@cancer.org.il
חיפה	נעמי כפרי	04-8511715	snif_haifajr@cancer.org.il
מרכז-שפיים עד אשדוד	דפנה דריהם	03-5721677	hasbaradep@cancer.org.il
נתניה-נתניה, וינגייט, עמק חפר ולב השרון	חן אלקיים	09-8344268	hen@cancer.org.il
ירושלים וסביבותיה	רותי בן גיאת	02-6256721	aguda_jeru@cancer.org.il
דרום-דרום הר חברון, באר טוביה ואשקלון עד אילת	יעל קוזיול	08-6271228	snif_beer7@cancer.org.il
החברה הערבית – כל הארץ	סברין בחוס	04-6550655	sabrenb@cancer.org.il

משרד הבריאות, המחלקה לחינוך וקידום בריאות, היא מוקד ידע נרחב בנושאי תוכניות לקידום

בריאות ותוכניות לצמצום העישון וקידום הגמילה מעישון, והיא יכולה לייעץ ולסייע בליווי ובהטמעה

של מדיניות כדוגמת "עיר נקייה מעישון" ותוכניות אחרות ברשויות מקומיות ובגופים אחרים. קישור

לעמודים בנושא מניעת עישון של המחלקה לקידום בריאות בקישור שלהלן: <https://bit.ly/3nm53Lj>

מקדמות ומקדמי בריאות **בלשכות הבריאות** המחוזיות יכולים לייעץ ולסייע בגיבוש תוכניות לקידום בריאות ותוכניות הערכה ולעתים אף לקחת חלק בתקצוב של תוכניות בשיתוף גורמים מממנים אחרים. קישור לדף קשר: <https://bit.ly/3eu5DD1>
משרד הבריאות מבקש לקבל תיעוד אודות פעילויות ביום הבינלאומי ללא עישון במטרה להעבירו לארגון הבריאות העולמי ולחשוף את הפעילות לקהילה הבינלאומית.

קופות החולים - קופות החולים פועלות במהלך כל השנה לעידוד הגמילה מעישון ועורכות סדנאות גמילה מעישון בחינם למבוטחיהן במסגרת סל הבריאות. בהתאם לאפשרויות מקומיות, ניתן להיעזר באנשי המקצוע של הקופות בפעילויות שונות הנערכות ברשות המקומית להעלאת המודעות לנזקי העישון ולעידוד הגמילה מעישון.

הנהלת רשת ערים בריאות – ניתן לפנות בכל סוגיה שעוסקת בפעילות לקראת אימוץ מדיניות של 'עיר נקייה מעישון' או בתהליך יישומה. מדריך בנושא נמצא ב:
<https://bit.ly/3nlgqHM>

החברה הרפואית למניעה ולגמילה מעישון בישראל - היא איגוד מקצועי בהסתדרות הרפואית הפועל למניעה ולגמילה מעישון. במסגרת הפעילויות של היום הבינלאומי ללא עישון, היא יכולה לסייע בהשתתפות אנשי מקצוע בפעילויות השונות, בהרצאות, הסברה בדוכני בריאות ועוד (בתשלום). לתאום ניתן לפנות אל: דר' יעל בר-זאב, דוא"ל: yaelbz1@gmail.com, טל. 058-6878941

איגוד רופאי בריאות הציבור של ההסתדרות הרפואית **ובתי הספר לבריאות הציבור** (ירושלים, תל אביב, חיפה, באר שבע) - גופים הפועלים לקידום בריאות הציבור בישראל ולהכשרה מתמשכת של כוח אדם בבריאות הציבור.

רשויות הבחורות להתחיל במהלך לקראת הטמעת "עיר נקייה מעישון"

ברשויות בהן הוחל תהליך לקראת הטמעת "עיר נקייה מעישון" או ברשויות שמעוניינות להתחיל תהליך זה – מוצע "לנצל" הזדמנות זו של "היום הבינלאומי ללא עישון" ולקיים את הצעדים המוצעים להלן או לפחות חלק מהם, תוך מתן פרסום כלל עירוני לכך.

יש לזכור שעל מנת ליישם בהצלחה מדיניות של "עיר נקייה מעישון", מוצע להכינה וליישמה בתהליך משותף עם כל בעלי העניין בעיר.

הצעדים לקראת אימוץ המדיניות של "עיר נקייה מעישון" מפורטים בחוברת שהפקנו ב-2014. ניתן למצוא אותה בקישור הבא: <https://bit.ly/3nlqnHM>

לנוחותכם, מובאים הצעדים להלן עם כל הנספחים הרלבנטיים מתוך החוברת שבקישור.

בין הצעדים אשר מומלץ לנקוט ברשות המקומית כ-"עיר נקייה מעישון":

- הצהרה פומבית של ראש העיר על מחויבותו לאמץ מדיניות זו ואישור מועצת העיר לכך (נוסח הצהרה – בנספח 3, להלן).
- הקמת צוות משימה עירוני, בראשות חבר/ה מועצת העיר, הכולל את כל השותפים ובעלי העניין לקידום יישום המדיניות בעיר. צוות זה יפעל כגוף אחד ויכין תכנית עירונית משותפת, המלווה בהערכה (מדדי הערכה ודרך ביצועה – בנספח 4, להלן). הצוות יסכים על מטרות ודרכי הפעולה להשגתן (הצעות מוגשות בחוברת), תוך כדי קביעת מדדי ההצלחה ומנגנוני ניטור ובקרה. נגזרות התוכנית ישולבו במסגרות שבאחריות השותפים.
- בין יתר הפעולות המומלצות:
  - התקנת תקנות עירוניות בדבר שמירה על סביבות נקיות מעישון
  - הכשרה והסמכת פקחים לאכיפת החוק
  - ניטור שוטף של מערך הסביבות הנקיות מעישון בעיר
  - יידוע הציבור על סדנאות הגמילה מעישון בחינם, בקופות החולים
- על מנת לקיים פעולות מבין המוצעות לעיל, רצוי להתחיל מהלכים בהקדם האפשרי, כך שביום הבינלאומי ללא עישון ניתן יהיה לקיים, למשל:
  - החלטה במליאת מועצת העיר בדבר אימוץ המדיניות של עיר נקייה מעישון.
  - הצהרה פומבית של ראש העיר בנדון, במסגרת יום עיון בעירייה או בעיר.
  - ישיבה מתוקשרת של ועדה עירונית להטמעת מדיניות "עיר נקייה מעישון".
  - הצגת נתוני סקר תושבים בדבר הרגלי עישון ועמדות כלפי הגבלות העישון (ראה להלן שאלון מובנה לשם כך - נספח 5).
  - הצגת נתוני מיפוי של סביבות נקיות מעישון (ראה טפסים לשם איסוף המידע - נספח 4).
  - ביצוע סקר הרגלי עישון ועמדות בקרב עובדי העירייה ביום הבינלאומי ללא עישון.
  - ביצוע מיפוי עירוני של סביבות מסוימות (למשל, מסעדות בעיר) ביום הבינלאומי ללא עישון (טופס מובנה לשם כך יש בנספח 4, להלן).
  - הרצאת חשיפה לעובדים מעשנים כמבוא לתוכנית גמילה (דוגמא בנספח 6).
  - הכשרה לפקחים עירוניים, באמצעות משרד הבריאות (ניתן לפנות לשם תיאום אל אפי שפר-האגף לאכיפה ופיקוח : efi.shefer@MOH.GOV.IL).

חוקים חדשים, תקנות וצווים בתחום מניעת העישון

חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, תשמ"ג-1983

תיקון מס' 7 לחוק, אושר בכנסת ה-20 ונכנס לספר החוקים ב-8.1.2019. להלן פירוט סעיפי החוק ומועד כניסתם לתוקף.

**חוק איסור פרסומת
והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון**
לוח הזמנים ליישומו של החוק

8.3.2019 - חודשיים מיום כניסת החוק לתוקף:

- איסור מכירת סיגריות אלקטרוניות לקטינים מתחת לגיל 18
- איסור עישון סיגריות אלקטרוניות במרחב הציבורי
- איסור פרסומת למוצר עישון בכל מקום (לרבות אינטרנט, חנויות ועוד) למעט החרגה של העיתונות המודפסת בה מותר לפרסם פרסומת אחת ביום ובה אזהרה על פני 30% משטח הפרסומת, ומודעת נגד מטעם משרד הבריאות, ובה בגודלה לשטח הפרסומת כולל האזהרה
- איסור מכירת סיגריות אלקטרוניות בריכוז ניקוטין גבוה מ-20 מיליגרם למיליטר
- איסור מכירת נוזלי מילוי לסיגריות אלקטרוניות ללא מנגנון חסין פתיחת ילדים
- איסור חלוקת מוצרי עישון בחינם
- חובת סימון מוצרי עישון (תלוי הוראות משרד הבריאות)
- חובת צירוף עלון למוצר עישון בחפיסה או באריזה (תלוי הוראות משרד הבריאות)

8.6.2019 - חצי שנה מיום כניסת החוק לתוקף:

- איסור מכירת מוצרי עישון בדיוטי פרי, שאינם זהים למוצרי העישון הנמכרים בארץ (אזהרות בעברית ובערבית)
- איסור שימוש בתמונות פרי או צמח על חפיסות מוצרי העישון
- איסור שיווק ממתקים בצורת סיגריות

8.1.2020 - שנה מיום כניסת החוק לתוקף:

- איסור הצגת מוצרי עישון למכירה
- אתרי אינטרנט המוכרים מוצרי טבק ועישון - הצגת רשימת מוצרים ללא תמונות המוצר
- חובת אזהרות על חפיסות מוצרי העישון משני הצדדים של החפיסה, 65% משטח החפיסה למוצרי טבק, ו-30% משטח החפיסה למוצרי עישון מסוג סיגריות אלקטרוניות ומוצרים ממקור צמחי
- חובת אריזות אחידות לכלל מוצרי העישון - אריזות בצבע חום ירוק אחיד, וציון שם המותג בגופן בצבע אפור

8.6.2020 - מועד לדיווחים ראשוניים על פי החוק המעודכן:

- דיווח על פרסום פרסומות מותרות למוצרי עישון
- דיווח על תכולת מוצרי עישון

המיזם למיגור העישון
SMOKE FREE ISRAEL بلا تدخين

לנוסח המלא של החוק, ראה [כאן](#).

מפרט אחיד לרישוי עסקים למכירת מוצרי עישון - פריט 14.6

מועד תחילתן של ההוראות במפרט אחיד זה הוא ביום 1.1.2021 (י"ז טבת, תשפ"א), ובכלל זה לגבי עסק שבמועד התחילה אין לו רישיון, היתר זמני או היתר מזורז, או עסק שבמועד התחילה היה לו רישיון או היתר זמני. אין באמור כדי לגרוע מתוקפן של הוראות שנקבעו מכוח חוק רישוי עסקים או התקנות האמורות במפרט.

לנוסח המלא ראו [כאן](#)

חוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, תשמ"ג-1983

חוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, התשמ"ג-1983, נחקק בישראל בשנת 1983, והוא אוסר עישון במקומות ציבוריים כמסעדות, בתי קפה, פאבים, קניונים, בתי חולים, מרפאות, מקומות עבודה, בתי ספר, תחבורה ציבורית ועוד. ב-2.7.2018 עודכנה התוספת המפרטת את המקומות האסורים לעישון, ובין היתר כלל השינוי איסור עישון באירוע הכולל למעלה מ-50 איש; גן שעשועים; משרדי רשות ציבורית; חניון מקורה וגן חיות.

לנוסח המלא של החוק, ראו [כאן](#)

הוראות רישוי עסקים לחנות לממכר מוצרי טבק ועישון (על בסיס מפרט אחיד – פריט 6.14 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968)

החל מה-1.1.2021, חייב כל עסק המוכר מוצרי עישון* ברישיון עסק, לרבות: מכולות וכיצוציות, רשתות מזון, חנויות נוחות בתחנות דלק, וחנויות ייעודיות המתמחות במכירת מוצרי טבק ועישון בלבד ו/או מוצרי עישון ואלכוהול, לעמוד בתנאים הבאים:

* "מוצרי עישון" – (1) מוצר טבק כדוגמת סיגריות, טבק לגלגול, טבק לנרגילה, סיגריית IQOS וסיגרים; (2) חומר ממקור צמחי המיועד לעישון בדרך של בעירה ואינו מכיל טבק; (3) מוצר המשמש לעישון כדוגמת נרגילות, מקטרת ונייר לגלגול סיגריות; ו- (4) סיגריות אלקטרוניות, חומר מילוי ומחסנית.

איסור פרסום

- חל איסור על פרסום מוצרי טבק ועישון, ובכלל זה פרסום בתוך ומחוץ לחנות, לרבות באמצעות שילוט, שימוש בדוכנים ובמעמדי תצוגה למיניהם
- בחנויות ייעודיות למוצרי עישון בלבד ו/או מוצרי עישון ואלכוהול – ניתן להציג פרסום בתנאי שאינו גלוי לעין מחוץ לחנות

איסור מכירה

- חל איסור על מכירת מוצרי עישון למי שגילו מתחת ל-18

איסור הצגה למכירה

- חל איסור להציג מוצרי עישון למכירה. על מוצרי העישון להיות מוסתרים מעיני לקוחות החנות
- בחנויות ייעודיות למוצרי עישון בלבד ו/או מוצרי עישון ואלכוהול – ניתן להציג מוצרי עישון למכירה בתנאי שהמוצרים אינם גלויים לעין מחוץ לחנות

איסור עישון

- חל איסור על עישון בבית העסק

איסור מכירה מחוץ לחנות

- חל איסור למכור מוצרי עישון מחוץ למבנה העסק, לרבות בדוכן, דוכן נייד או במסגרת יריד

איסור מכירה במכונה אוטומטית

- חל איסור להציב מכונה למכירת מוצרי עישון ו/או מכונה למכירת מוצרי עישון ומוצרים נוספים, בבית העסק ומחוצה לו

הגבלות שיווק

- חל איסור לשווק מוצר טבק בתפאורת אלא באריזה אחידה בלבד
- חל איסור שיווק או הפצה של מוצר עישון בליווי פרס, מתנה או זכות להשתתפות בתחרות או הגרלת פרסים
- חל איסור להפיץ מוצרי עישון ללא תמורה
- חל איסור להפיץ, לחלק או להשאיל מוצר עישון בתמורה סמלית או בתמורה למוצר עישון אחר או בכלווה לרכישת מוצר אחר, לרבות באירועי שיווק וקידום מכירות

חובת אריזות אחידות

- אין למכור או להפיץ מוצרי טבק ועישון, שלא בחפיסה או אריזה אחידה, לרבות אזהרה טקסטואלית על 65% משטח החפיסה של מוצרי טבק, ו-30% משטח החפיסה של מוצרי עישון מחומר צמחי, מוצרים המשמשים לעישון, וסיגריות אלקטרוניות, חומרי מילוי ומחסנית

חובת שילוט

- יש להציג שלט המורה על איסור העישון בבית העסק
- יש להציג שילוט המורה על איסור מכירת מוצרי עישון למי שגילו מתחת לגיל 18

המיזם למיגור העישון
SMOKE FREE ISRAEL بلا تدخين

אמנת "עיר נקייה מעישון"

כראש העיר / מועצה מקומית / אזורית _____, הנני מתחייב/ת לפתח ולהקפיד על מימוש המדיניות של "עיר נקייה מעישון", מתוך הכרה בנזקי העישון לפרט וסביבתו.

מדיניות זו כוללת:

- החלת מושג "סביבה נקייה מעישון" על כל האתרים הציבוריים או כאלה שהכלל מבקר בהם לצורכי קניות, בילוי, עסקים, לימודים ועבודה, בתחומי הרשות המוניציפאליים.
- העלאת מודעות הציבור לנזקי העישון והעישון הכפוי, וכן לחקיקה בנושא
- עידוד ההימנעות של בני נוער מהתחלת עישון
- עידוד המעשנים להפסקת עישון

מדיניות זו תושג תוך שותפות של גורמי חינוך, בריאות, הסברה, טיפול ואכיפה עם תושבים בכל קבוצות הגיל.

תאריך

ראש העיר

מדדי הערכה ל"עיר נקייה מעישון" – טופס לאיסוף מידע

יש לבצע ניטור ואיסוף נתונים אחת לשנה

מדדי תהליך:

1. האם יש הצהרה פומבית של ראש העיר? 1. כן 2. לא
2. האם יש צוות משימה לנושא? 1. כן 2. לא
3. כמה פעמים התכנס במהלך השנה? _____
4. האם נקבע או אומץ חזון של עיר נקייה מעישון? 1. כן 2. לא
5. האם הוכנה תוכנית פעולה מפורטת עם מטרות ויעדים ודרכי פעולה?
1. כן 2. לא 3. בתהליך הכנה
6. כמה דוחות ניתנו ב- 12 החודשים האחרונים ל**בתי עסק** עקב אי אכיפת החוק (כולל החזקת מאפרות, חוסר שילוט מתאים ואי מניעת עישון)? _____
7. כמה דוחות ניתנו ב- 12 החודשים האחרונים ל**מעשנים** עקב אי ציות לחוק ועישון במקום ציבורי? _____
8. כמה תלונות הופנו למוקד העירוני בנוגע לעישון במקומות אסורים ב- 12 החודשים האחרונים? _____
9. מספר סדנאות לגמילה מעישון שהתקיימו ב- 12 החודשים האחרונים במסגרת כלל קופות החולים? _____

מדדי מבנה:

10. כמה פקחים יש ברשות? _____
11. כמה מתוכם הוסמכו לנושא זה? _____
12. כמה עוסקים בפועל באכיפה בנושא זה כל יום? _____
13. האם קיימת אכיפה בנושא זה גם בשעות הערב?
1. כן, בכל יום 2. כן, בחלק מהימים 3. לא
14. האם קיימת אכיפה בנושא זה גם בסופי שבוע? 1. כן 2. לא
15. האם יש מערך נאמני אוויר נקי? 1. כן, מס' נאמני אוויר נקי: _____ 2. לא
16. מהו התקציב השנתי המוקדש לנושא "עיר נקייה מעישון" או צמצום העישון? _____

מדדי תוצאה:

מבני ציבור – איסוף הנתונים יתבצע במסגרת מיפוי עירוני באמצעות טופס סוקר מובנה (ראה בהמשך)

מס'	סוג המבנה	כמה בנינים? כמה משולטים כנדרש?	כמה נקיים מעישון על פי חוק*?	כמה נקיים מעישון לחלוטין#?
17.	מבנים בהם פועלים העירייה ומשרדי ממשלה			
18.	בתי ספר יסודיים ועל-יסודיים			
19.	מכללות, אוניברסיטאות			
20.	מרכזיים קהילתיים/מתנ"סים			
21.	קניונים/מרכזי קניות			
22.	מסעדות/בתי קפה			
23.	אצטדיונים			
24.	תחנות רכבת			
25.	מרפאות קופות חולים			
26.	בתי חולים			

* **סביבה נקייה מעישון על פי חוק** הינה סביבה שבה אין חשיפה לעשן מוצרי עישון מעבר לאזור המוקצה לעישון באותו סביבה.

סביבה נקייה מעישון לחלוטין היא סביבה פיסית שאין בה חשיפה כלל לעשן מוצרי עישון. מבנה יוגדר ככזה אם לא קיים בו אזור המוקצה לעישון, במיפוי לא נצפו מעשנים כלל, ולא נתקבלו תלונות עליו במוקד העירוני במשך לפחות חצי שנה לפני כן

מקור הנתונים:

מקור	שאלות
מדדי תהליך	
מתאם בריאות עירוני	שאלות 1-5
אגף פיקוח עירוני	שאלות 6-7
מוקד עירוני	שאלה 8
שירותי הבריאות – כללית, מכבי, מאוחדת ולאומית	שאלה 9
מדדי מבנה	
אגף פיקוח עירוני	שאלות 10-15
מתאם בריאות עירוני, גזבר הרשות	שאלה 16
מדדי תוצאה	
מיפוי עירוני - ידרש ביצוע סקר במדגם של מבני הציבור בעירייה. בניית הסקר צריכה לקחת בחשבון פיזור מרחבי של מבני הציבור ומספרם. ניתן להתייעץ עם גורמים מקצועיים מרשת ערים בריאות לבניית המדגם ע"פ הצורך. מצ"ב טופס דוגמא לסוקר לביצוע המיפוי	מבני ציבור

דוגמא: טופס סוקר מיפוי עירוני "עיר נקייה מעישון"

שם הסוקר: _____ תאריך: _____

שם העסק: _____ סוג העסק: _____

(יש לבחור מבין הבאים להלן: מסעדה/בית קפה/ אולם אירועים/ בריכת שחיה/ תחנת רכבת/ בית ספר/ מבנה עירייה/ מרכז קהילתי/ קניון/ מרכז מסחרי/ אצטדיון. במידה ולא מופיע ברשימה ניתן להוסיף)

זמן הגעה: _____ זמן עזיבה: _____

מדד	ק	לא
1. האם קיים אזור מוגדר לעישון (פינת עישון)?		
2. האם אזור זה הינו חדר נפרד בתוך המבנה?		
3. האם ניתן להריח ריח מוצרי עישון במבנה באזורים שבהם אסור לעשן?		
4. האם ניתן להריח ריח מוצרי עישון בשירותים של המבנה?		
5. האם ניתן להריח ריח מוצרי עישון בחדר המדרגות (אם קיים) במבנה?		
6. האם נצפו מעשנים בתוך המבנה מחוץ לאזור המוגדר לעישון?		
7. האם נצפו מאפרות על שולחנות מחוץ לאזור העישון המוגדר? *לענין זה כל כלי שנמצא ומשמש כמאפרה יחשב גם אם אינו מאפרה "קלאסית"		
8. האם קיים שילוט האוסר על עישון במקום?		
9. האם נצפו בדלים על הרצפה או באזורים שאינם מוגדרים כאזור עישון?		
במסעדה/בית קפה בלבד:		
10. האם קיים אזור ישיבה מחוץ למבנה?		
11. האם הוקצה באזור הישיבה החיצוני אזור לעישון?		
12. האם גודל האזור החיצוני שהוקצה לעישון גדול מ- 15 מ"ר או מ-25% מסה"כ אזור הישיבה החיצוני?		
13. האם האזור החיצוני שהוקצה לעישון מקורה בדרך כלשהיא?		

הערות _____

סקר הרגלי עישון ועמדות של קבוצות אוכלוסייה שונות

ציין/י את מידת הסכמתך עם ההצהרות הבאות ביחס לעישון במקומות ציבור.

(נא לסמן √ במשבצת המתאימה).

בהחלט לא מסכים/ה 5	לא מסכים/ה 4	אין דעה 3	מסכים/ ה 2	בהחלט מסכים/ה 1	
					1. על המעשנים לעשן רק במקומות המותרים לעישון.
					2. איסור עישון במקום העבודה פוגע בזכות הפרט (המעשן)
					3. העישון מזיק לבריאותו של הלא-מעשן שנמצא בסביבה.
					4. איסור עישון במסעדות וקניונים פוגע בזכות הפרט (המעשן)
					5. כל המקומות הציבוריים צריכים להיות לגמרי נקיים מעישון (ללא הקצאת מקומות עישון בתוך המבנים)

6. במהלך 3 החודשים האחרונים, באיזו תכיפות את/ה רואה אנשים המעשנים במקומות ציבוריים שבהם אסור לעשן ע"פ חוק?

1. אף פעם לא
2. כמה פעמים בחודש
3. כמה פעמים בשבוע
4. כל יום
5. אינני יודעת/ת

7. האם את/ה מוכן/ה לבקש ממעשנים לא לעשן לידך?

1. כן / 2. לא / 3. לפעמים

8. האם את/ה מעשן/ת סיגריות כיום (לפחות סיגריה אחת ביום)?

1. כן / 2. לא, אך עישנתי בעבר / 3. לא עישנתי מעולם

9. אם את/ה מעשן/ת בקביעות, כמה סיגריות במוצע ליום? _____

10. באיזה גיל התחלת לעשן? _____

11. האם יש בדעתך להפסיק לעשן בעתיד הקרוב ? (סמן/י את התשובה המתאימה)

1. כן, אנסה להפסיק לעשן במהלך החודש הקרוב

2. כן, אנסה להפסיק לעשן במהלך החצי שנה הקרובה

3. לא, אמשיך לעשן כרגיל

4. תשובה אחרת, פרט _____

12. האם אי פעם ניסית להפסיק לעשן?

1. כן, לפני פחות משנה

2. כן, לפני למעלה משנה

3. לא ניסיתי להפסיק לעשן

נספח 6

תהליך גמילה מעישון לעובדי העירייה - רמלה

גיבוש הרעיון:

אותר צורך של המנהלים להביא להפחתת המעשנים בקרב העובדים במטרה להעלות את פריון עבודתם וכן להטבה בבריאותם.

התקיימה ישיבה אצל מנכ"ל העירייה בנושא קידום בריאות העובד, בשותפות עם מחלקות: ספורט, ועד העובדים, משאבי אנוש, בטיחות. נושא העישון הוזכר ועלה כצורך מובהק.

הוחלט על קיום סדנה לגמילה מעישון על חשבון שעות העבודה של העובדים ובאישור מנהלי המחלקות, על מנת לעודד אותם להיכנס לתהליך. הוחלט לא לגבות דמי רצינות.

נוצר קשר עם נטלי, יועצת מומחית לגמילה מעישון וסוכם על זמני פעולה.

גיוס ופרסום:

התקיימה הרצאת חשיפה של נטלי בקרב העובדים, נעשתה גם פנייה ישירה למנהלי המחלקות על מנת לעודד את העובדים המעשנים במחלקתם להיכנס להרצאה וכן נעשתה פניה יזומה של מתאמת הבריאות למעשנים עצמם, בשיחה או במייל על מנת ליצור שיח על הנושא ולא במטרה לחייבם להשתתף.

הרצאת החשיפה:

היתה החלטה לקיים את ההרצאה בשעות העבודה, בנוכחות מתאמת הבריאות והמנחה לגמילה מעישון. פורסם טופס להצטרפות לקבוצת הגמילה מעישון כבר במעמד הרצאת החשיפה. בשל המצב כיום ההרצאה והסדנה היו בזום.

גיוס לאחר חשיפה – שוב נעשו פניות ישירות של המנהלים ו/או של מתאמת הבריאות

הערכה:

הועבר שאלון לפני ואחרי הסדנא לבחינת המסוגלות לתהליך בהתחלה והמסוגלות להתמיד בהפסקת העישון.

עבודת תמיכה שוטפת נערכה מאחורי הקלעים במהלך הסדנה, כולל תפעול הזומים הווטסאפ הקבוצתי ותזכורות. צריך לגייס את כל מנהלי המחלקות בעירייה להבנת חשיבות הנושא ושיאפשרו לעובדים לצאת, ללא הסחות, למפגשים ושיבינו את חשיבות התמיכה שלהם לעובדיהם.

סיכום והמלצות לעתיד:

זה היה תהליך משמעותי ברשות. למרות המורכבות של התקופה האחרונה, הרגשנו ברמלה את התועלת בתהליך. העובדים שנגמלו בתקופה הזו העריכו מאד את ה"מתנה" שהם קיבלו ואת התמיכה של המנחה המקצועית ואת האיפשר של העירייה לתהליך זה.